

Dr Krzysztof Jurek

Szkoła dla wszystkich. Od tolerancji do integracji

Wyniki badań naukowych

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Pytania badawcze:

- Czy polscy uczniowie akceptują rówieśników pochodzących z innych krajów?
- Jak uczniowie oceniają swoje umiejętności w zakresie komunikacji międzykulturowej?
- Jak polscy uczniowie oceniają poziom integracji uczniów pochodzących z innych krajów ze społecznością szkoły?
- Jak uczniowie oceniają swoją wiedzę na temat innych kultur?
- Czy polscy uczniowie łatwo nawiązują relacje (np. koleżeńskie, przyjacielskie) z uczniami pochodzącymi z innych krajów?

Założenia badawcze:

- Postawy mają trzy elementy składowe: **komponent afektywny (emocje wobec obiektu postawy), komponent behawioralny (zachowanie wobec obiektu postawy) oraz komponent kognitywny (poglądy i wiedza dotyczące obiektu postawy)**
- Chociaż możemy nie uznawać, czy nie rozumieć wartości wyznawanych przez przedstawicieli innych kultur, to **powinniśmy je poznać, gdyż tylko dzięki takiej wiedzy możemy dostrzec dzielące nas różnice.**
- Akceptacja kryje stosunek **wyrażający życziwe zainteresowanie bez pozytywnego lub negatywnego zaangażowania się w te opinie lub twierdzenia.**

Uczniowie szkół podstawowych

- otrzymano 782 prawidłowo wypełnione ankiety

W tym:

- 491 uczniów klas VII
- 291 uczniów klas VIII

Uczniowie szkół ponadpodstawowych

- otrzymano 2 360 prawidłowo wypełnionych ankiet

W tym:

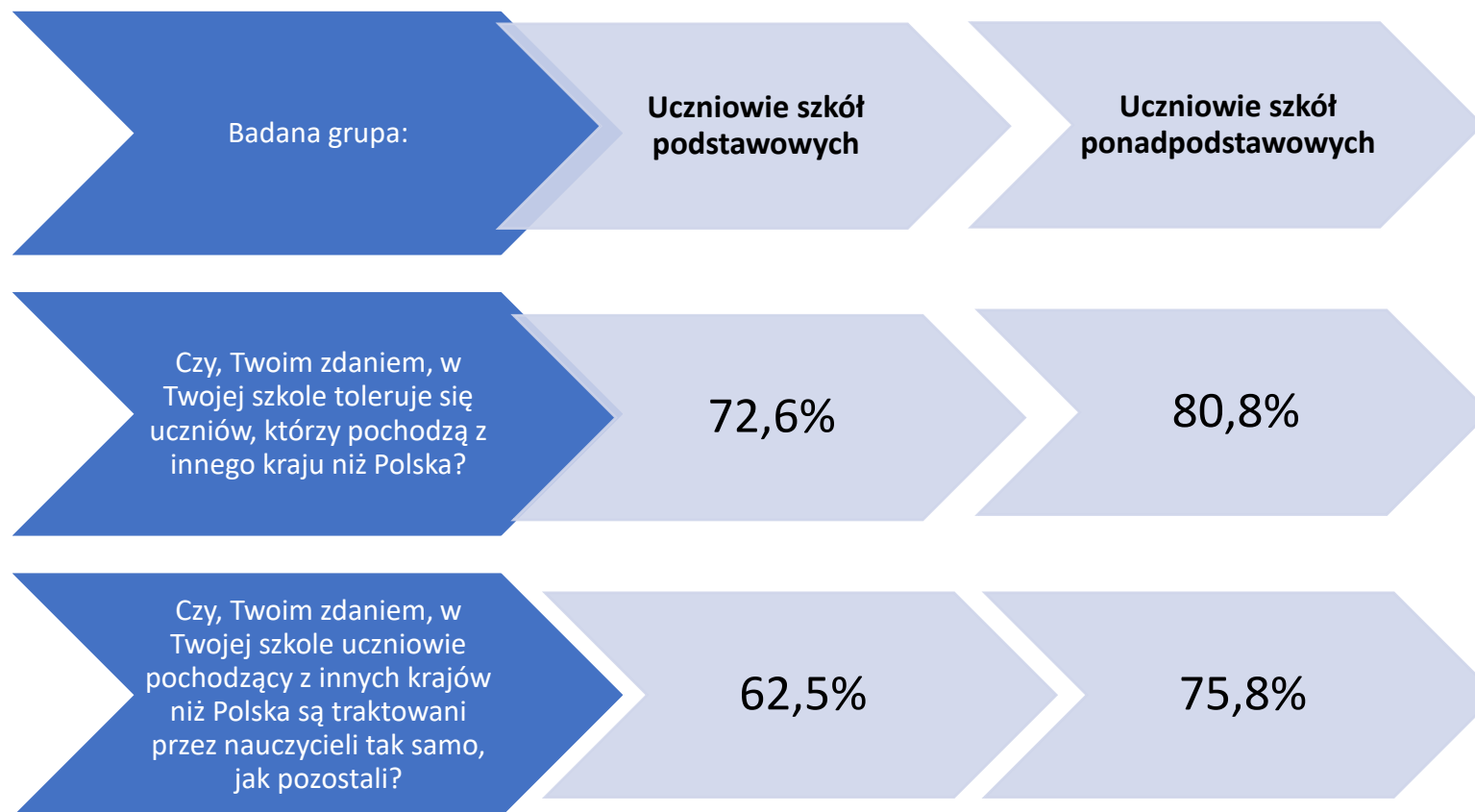
- 862 uczniów klas I
- 578 uczniów klas II
- 399 uczniów klas III
- 399 uczniów klas IV
- 122 uczniów klas V (technikum)

łącznie 3 142 prawidłowo wypełnione ankiety

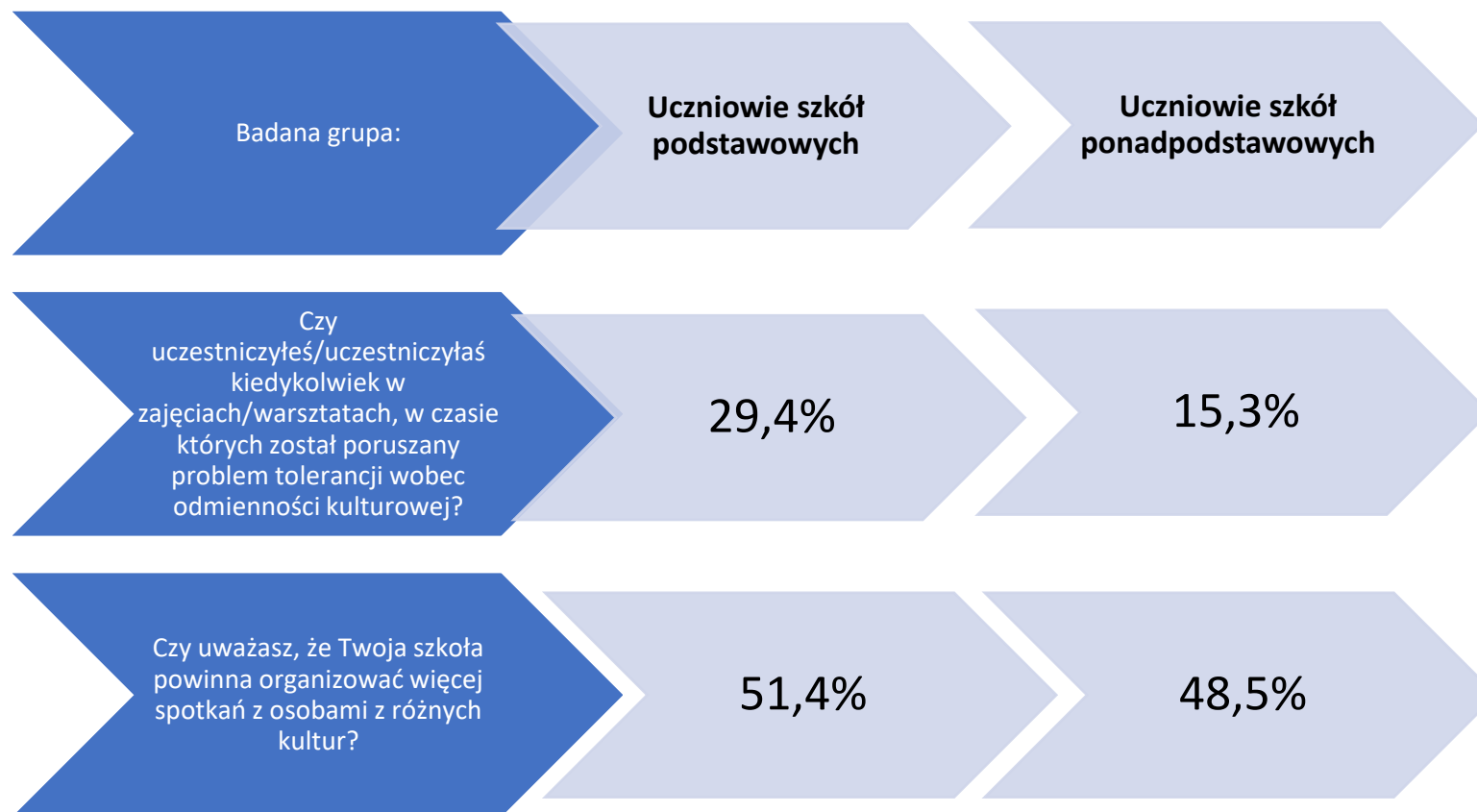
44,4% uczniów deklarowało, że w ich klasie są uczniowie pochodzący z innych krajów niż Polska

- **Autorski kwestionariusz ankiety**
- **Kwestionariusz do pomiaru poczucia przynależności do szkoły - Students' Sense of School Belonging**
- **Kwestionariusz do pomiaru tolerancji interpersonalnej - The Interpersonal Tolerance Scale (IPTs)**

Jednostka stykając się z innymi grupami, poznaje odmienne wzory zachowania, normy, wartości, zwyczaje, obyczaje, gesty. Sytuacja taka sprzyja kształtowaniu zdolności łączenia tego, co **różnorodne w całości, które zapewniają ład**, a jednocześnie przeciwstawiają się bezmyślnemu ujednoliceniu. **Kontakt z innymi kulturami kształtuje autonomię osoby, sprzyja postawom tolerancji i nonkonformizmu.** Dostrzeganie własnej inności i dystansu pomiędzy różnymi grupami wpływa jednocześnie na **uświadamianie sobie własnej tożsamości.** Postawa zamknięta powoduje, że inne kultury traktowane są jako wrogie, a brak znajomości obcych utrwała stereotypy i uprzedzenia.

W wielu szkołach coraz więcej uwagi zwraca się na otwartość i akceptację różnorodności kulturowej. Wyrazem tego są programy edukacyjne promujące integrację i zrozumienie międzykulturowe. Programy te mogą obejmować wymiany międzynarodowe, zajęcia z języka polskiego jako obcego, projekty i warsztaty kulturalne, które pomagają uczniom z różnych kultur lepiej się integrować i rozumieć wzajemne różnice.

Czy miałeś/aś problem z porozumieniem się z uczniem z innego kraju z powodu różnic kulturowych?

- Szkoły podstawowe – 20,5%
- Szkoły ponadpodstawowe – 22%

NIGDY

Czy w swojej szkole zauważyłeś/aś przypadki dyskryminacji uczniów pochodzących z innych krajów niż Polska?

- Szkoły podstawowe – 9,3%
- Szkoły ponadpodstawowe – 6,0%

CZĘSTO/ BARDZO CZĘSTO

- Większość uczniów uważa, że negatywne komentarze na temat rówieśników z innych krajów zdarzają się rzadko lub bardzo rzadko. Niemniej jednak tylko około 1/3 uczniów nigdy nie spotkała się z negatywnymi komentarzami na temat uczniów odmiennych kulturowo. Wspólne projekty polskich uczniów z rówieśnikami pochodzącymi z innych krajów mogą pomóc w promowaniu pozytywnego podejścia do różnorodności kulturowej i zapobieganiu negatywnym komentarzom

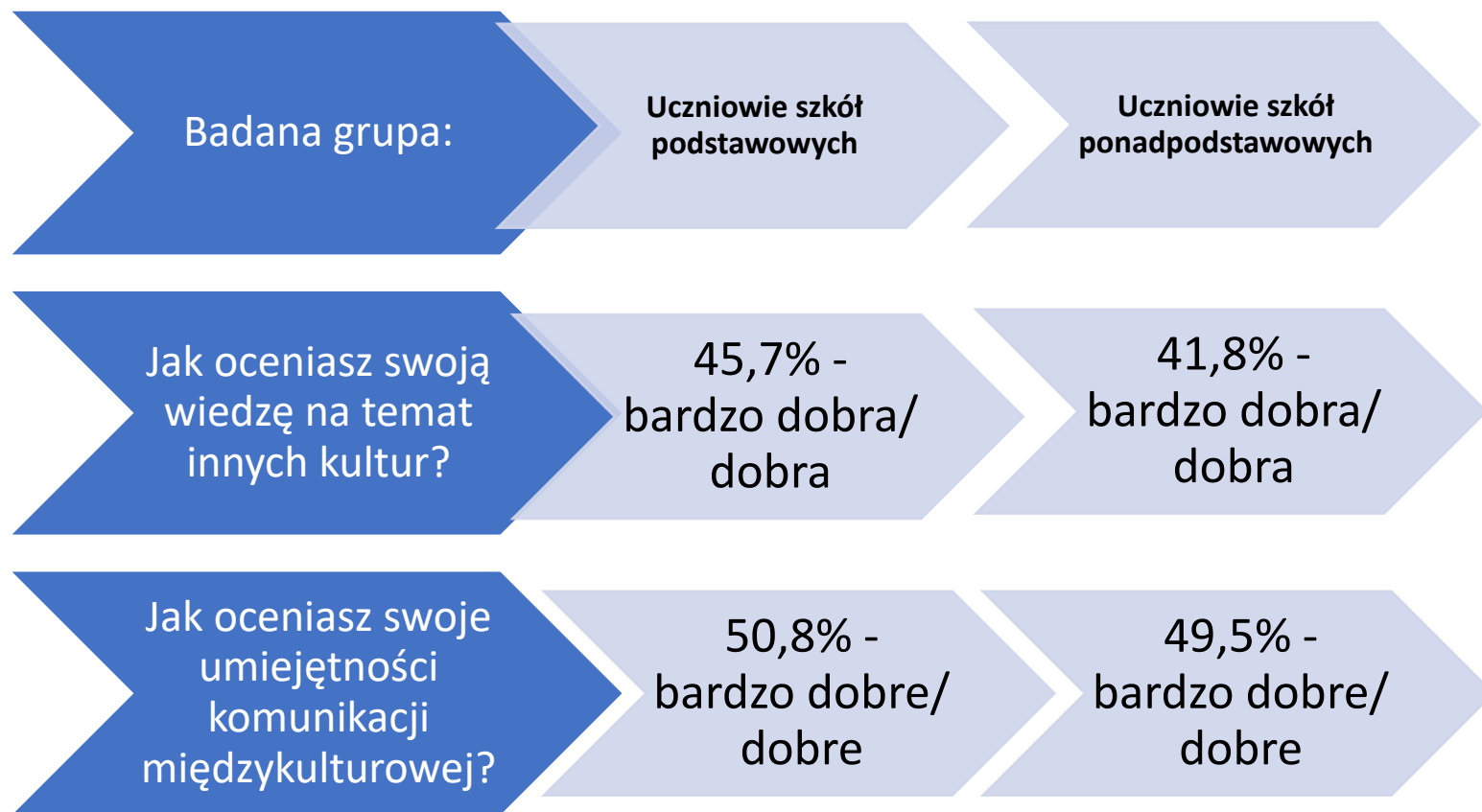
Jak często w Twojej szkole
odbywają się zajęcia/warsztaty
dotyczące wielokulturowości?

Bardzo często/
często – 4,6%

Nigdy -
35,9%

15,4%

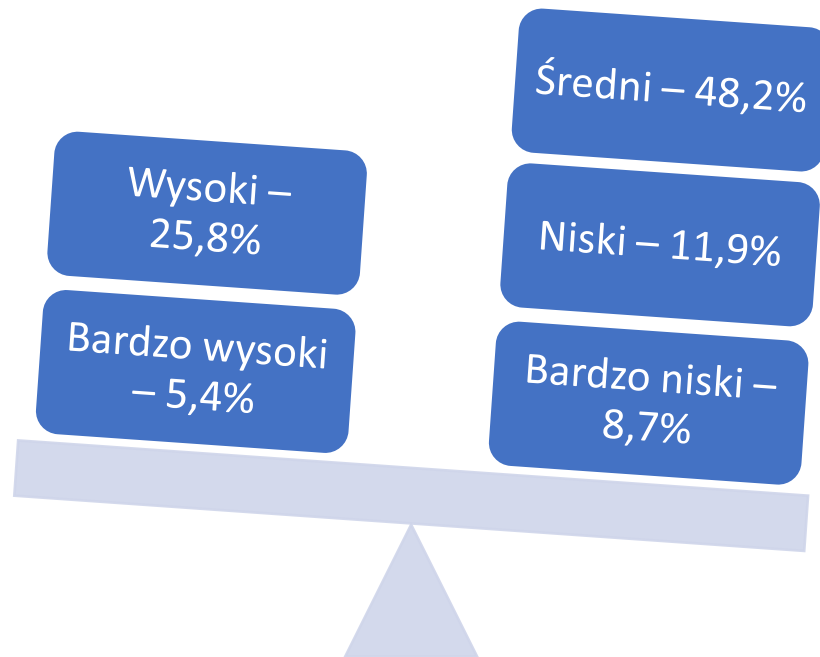
uczniów często lub
bardzo często spotyka się
z negatywnymi
komentarzami na temat
osób z innych krajów w
swojej szkole

Komunikacja międzykulturowa pomaga zrozumieć kontekst kulturowy innych osób, co prowadzi do głębszego szacunku i lepszych relacji. Wiedza o różnicach kulturowych może pomóc unikać nieporozumień i konfliktów.

Jak oceniasz poziom integracji uczniów pochodzących z innych krajów niż Polska ze społecznością Twojej szkoły?

Szkoła powinna zapewnić wsparcie i pomoc dla uczniów, którzy przybywają z innych kultur, aby ułatwić im adaptację i integrację w nowym środowisku szkolnym. Kształtowanie poczucia wspólnoty sprzyja bardziej otwartym relacjom pomiędzy uczniami, bez stereotypów czy uprzedzeń.

Im wyższy poziom przynależności uczniów do swojej szkoły, tym bardziej otwarta i tolerancyjna postawa wobec rówieśników odmiennych kulturowo.

Rekomendacja 1:

Kontynuacja działań promujących tolerancję i akceptację: Pomimo relatywnie wysokich wyników dotyczących akceptacji uczniów z różnych kultur, istotne jest kontynuowanie programów i działań promujących tolerancję i szacunek dla różnorodności. Szkoła powinna kontynuować organizowanie zajęć, warsztatów i wydarzeń kulturalnych, które pomagają budować poczucie wspólnoty i integracji.

Rekomendacja 2:

Wzmocnienie wsparcia dla uczniów imigrantów: Kontynuowanie i rozwijanie programów, które wspierają integrację uczniów z różnych kultur.

Rekomendacja 3:

Kontynuacja działań edukacyjnych dla nauczycieli.

Rekomendacja 4:

Szkoła powinna regularnie monitorować atmosferę szkolną i reagować na sygnały alarmowe, takie jak incydenty dyskryminacji lub nietolerancji. Wczesna interwencja może zapobiec eskalacji problemów.

Rekomendacja 5:

Organizacja zajęć międzykulturowych. Wspieranie inicjatyw uczniowskich.